

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
Кафедра стрільби та технічних видів спорту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри СтаТВС

_____Виноградський Б.А.

“ _____ ” _____ 20__ року

Лекція № 2

з дисципліни «Теорія і методика обраного виду спорту та СПВ»

(стрілецькі види спорту)

для студентів I курсів факультету фізичної культури і спорту

для студентів I курсу факультету педагогічної освіти

денної форми навчання

галузь знань: 01 – «Освіта/Педагогіка»

спеціальність: 017 – «Фізична культура і спорт»

спеціальність: 014 – «Середня освіта», предметна

спеціалізація: 014.11 «Середня освіта (Фізична культура)»

перший бакалаврський рівень

Львів,
2021-2022 навчальний рік

Тема «Олімпійські види стрільби: кульова стрільба, стендова стрільба, стрільба з лука»

Навчальні та виховні цілі

Ознайомити з основами стрілецького спорту. Висвітлити загальні характеристики стрілецьких видів спорту. Показати позитивний вплив спорту на розвиток суспільства.

Навчальні питання і розподілення часу

Вступ – 5 хв.

1. Основи стрільби кульової – 25 хв.
2. Загальна характеристика стрільби кульової– 25 хв.
3. Основи стендової стрільби – 25 хв.

Заключення та відповіді на запитання – 10 хв.

Навчально-матеріальне забезпечення

Фото відео матеріали, плакати.

Навчальна література

1. Виноградський Б. Теорія і методика спортивної стрільби з гвинтівки : навч. посіб. / Богдан Виноградський, Андрій Демічковський. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. – 168 с.
2. Виноградський Б. Теорія і методика стрільби стендової : навч. посіб. / Б. Виноградський, Р. Грибовський. - Львів : ЛДУФК ім. І. Боберського, 2020. - 84 с.
3. Демічковський А. П. Показники техніко-тактичних дій кваліфікованих спортсменів у стрільбі з пневматичної гвинтівки. Теорія та методика фізичного виховання. –Харків: 2019. Науково-методичний журнал, том 19, №4, с.186-192.
4. Власов А.П., Лопатьєв А.О., Виноградський Б.А., Демічковський А.П. Аналіз рухових дій при виконанні стрілецьких вправ // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. – Чернігів: 2010 . с. 561-565.
5. Пятков В.Т. теорія і методика стрілецького спорту, Львів 1999 р. підрозділ 1.1. 5-12 сторінки.
6. <http://www.shooting-ua.com>
7. <http://www.shooting-ukraine.com>
8. <http://www.issf-sports.org>
9. <http://www.pzss.org.pl>

Стрілецькі види спорту на міжнародній арені та в програмі олімпійських ігор

Стрільба завжди була і є захоплюючим видом спорту. Популярність її пояснюється впершу чергу доступністю для всіх вікових груп від підлітків до літніх людей.

Стрільба кульова розподіляється на стрільбу з пістолета та стрільбу з гвинтівки. Подальша градація стрільби з гвинтівки відбувається наступним чином: стрільба з гвинтівки по рухомій мішенні, стрільба з гвинтівки в положенні лежачи, стрільба з гвинтівки з трьох положень та стрільба з пневматичної гвинтівки. Стрільба з пістолета поділяється на: стрільбу з довільного пістолета, стрільбу з стандартного пістолета, ф стрільбу з пневматичного пістолета.

В усіх трьох видах стрілецького спорту найбільш складними є вправи, які входять до програми Олімпійських Ігор.

В кульовій стрільбі 10 вправ:

чоловіки - ПП-3; ГП-6; МП-8; МГ-6; ГП-МІХ.

жінки - ГП-6; ПП-3; МГ-6; МП-5; ПП-МІХ.

Стендова стрільба – один з підрозділів стрілецького спорту. Змагання проводяться на відкритих стрільбищах. Стрільба ведеться з гладко ствольних рушниць з дробовими зарядами по спеціальних мішенях – тарілочках. При влученні навіть декількох дробинок вона розбивається.

ПП – 3 (60 залікових пострілів, необмежена кількість пробних пострілів, час на виконання 1 година та 30 хвилин, 15 хвилин на пробні).

ГП – 6 (60 залікових пострілів, необмежена кількість пробних пострілів, час на виконання 1 година та 30 хвилин, 15 хвилин на пробні).

МГ – 6 (120 залікових пострілів, по 40 з кожного положення, необмежена кількість пробних, час на виконання 3 години і 15 хвилин).

ГП – МІХ (два спортсмена по 40 пострілів, необмежена кількість пробних, 40 хвилин на залік, 15 хвилин на пробні).

МП – 5 (60 залікових пострілів, необмежена кількість пробних, складається з двох половинок по 30 пострілів).

МП – 8 (60 залікових пострілів, необмежена кількість пробних, складається з двох половинок по 30 пострілів).

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КОМАНДНИХ ЗМАГАНЬ

(формат Юнацького командного чемпіонату Європи)

1. Загальні положення

1. Назва вправ, що виконуються:

1) змішана команда, вправа з пневматичного пістолета на 10 м;

2) змішана команда, вправа з пневматичної гвинтівки на 10 м.

2. Вид змагань – командний.

3. Змішана команда для кожної вправи складається з **чотирьох спортсменів**: 2 спортсмени жіночої статі та 2 спортсмени чоловічої статі.

Дозволяється реєстрація від чотирьох до шести спортсменів у кожній вправі, Чотири спортсмени із шести зареєстрованих спортсменів заявляються

на кожен старт як команда.

4. Змагання проводиться у **три етапи**: кваліфікаційний, півфінальний та фінальний.

Для підрахунку результатів всіх етапів використовуються електронні мішені.

5. Штрафи.

Під час півфінального етапу будь-який постріл, зроблений до команди «Підготовка і пробні постріли, старт» або після команди «Стоп», анулюється, а до першого залікового пострілу застосовується штраф у 2 очка.

Під час фінального етапу будь-який постріл, зроблений до команди «Старт» або після команди «Стоп», буде зарахований як нуль.

Будь-які інші штрафи застосовуються відповідно до Правил спортивних змагань зі стрільби кульової (далі – Правил).

6. Музика та підтримка глядачів.

Під час кваліфікаційних, півфінальних і фінальних матчів допускається музичний супровід. Головний суддя повинен затвердити музичну програму.

Активна підтримка глядачів заохочується і рекомендується під час матчів.

10. Надзвичайні випадки.

До питань, не згаданих у вищевказаних пунктах, застосовується глава 18 розділу II Правил.

Надзвичайні або спірні питання вирішуються журі відповідно до Правил для кожної вправи.

2. Кваліфікаційний етап

1. КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕТАП повинен бути проведений, якщо у вправі зареєстровано понад 5 команд.

2. Кваліфікаційний етап передбачає виконання вправи ПП-2 спортсменами змішаних команд з пневматичного пістолета на 10 м та вправи ГП-4 спортсменами змішаних команд з пневматичної гвинтівки на 10 м відповідно до Правил. Індивідуальні результати (очки) чотирьох учасників змішаної команди сумуються та складається рейтинг змішаних команд у кожній вправі.

3. У разі рівності результатів командні місця визначаються відповідно до глави 16 розділу II Правил.

4. Розташування спортсменів по щитах здійснюється відповідно до стартового списку. Члени кожної змішаної команди стріляють поруч один з одним. Кожен спортсмен стріляє незалежно від своїх партнерів.

5. **Десять перших по рейтингу** змішаних команд в кожній вправі переходять до півфінального етапу змагань. Команди які посіли непарні (1, 3, 5, 7, 9) місця по рейтингу складуть групу А, інші – групу В.

3. Півфінальний етап

1. ПІВФІНАЛЬНИЙ ЕТАП проводиться у **двох** групах (групи А і В), кожна група складається з п'яти команд, що розігрують в групі 1-5 місця.

2. Для обох вправ у кожній групі змішані команди жеребкуванням нумеруються від 1 до 5 (К1, К2, К3, К4, К5).

3. Кожна команда буде змагатись проти всіх інших команд в групі. Індивідуальний залік не визначається. Підраховуються лише результати змагання команд (матчів).

4. Розклад півфінального етапу.

Півфінальний етап проводиться у два дні.

У перший день проводяться такі матчі:

1) команда К1 проти команди К3 вправи ГП/ПП; команда К2 проти команди К4 вправи ГП/ПП;

2) команда К1 проти команди К5 вправи ГП/ПП; команда К2 проти команди К3 вправи ГП/ПП;

3) команда К4 проти команди К5 вправи ГП/ПП.

У другий день проводяться такі матчі:

1) команда К1 проти команди К2 вправи ГП/ПП; команда К3 проти команди К4 вправи ГП/ПП;

2) команда К2 проти команди К5 вправи ГП/ПП; команда К1 проти команди К4 вправи ГП/ПП;

3) команда К3 проти команди К5 вправи ГП/ПП.

5. Кожен член змішаної команди виконує **40 залікових пострілів** (чотири серії по десять пострілів) в кожному матчі.

6. Час стрільби (по електронних мішенях) в кожному матчі:

час на підготовку та пробні постріли 15 хвилин;

на кожні 10 залікових пострілів по 12 хвилин, після кожних десяти пострілів оголошуються результати.

7. Розстановка спортсменів відбувається **попарно**, тобто безпосередні суперники розташовуються поряд, від пари найсильніших спортсменів до пари найслабших. Кожен спортсмен стріляє незалежно від свого суперника.

Кожен тренер змішаної команди визначає рейтинг спортсменів у команді для врахування його при розташуванні спортсменів на кожен півфінальний матч. Рекомендовано, щоб найкращий спортсмен однієї команди конкурував з найкращим спортсменом іншої команди. Наступні по рейтингу спортсмени двох команд складають наступну пару і так далі. Якщо ця умова явно не виконується, головний суддя, його заступник чи головний секретар змагань інформує керівника такої команди для виправлення ситуації.

8. Результати півфінальних матчів визначаються таким чином:

1) результати стрільби з пістолета оцінюються в цілих очках, результати стрільби з гвинтівки оцінюються в десятковому порядку;

2) підрахунок внутрішніх десятків або правила врахування окремих пострілів не застосовується;

3) у кожній серії кожного матчу підводиться підсумок суперництва спортсменів по парах (п. 7). Для всіх півфінальних матчів спортсмен, який має кращий від суперника результат у серії з 10 пострілів, виграє **два індивідуальні бали** для своєї команди. Якщо є рівність результатів, кожен спортсмен в парі отримує **один індивідуальний бал** для своєї команди;

4) після виконання чотирьох залікових серій підраховуються всі

індивідуальні бали кожної команди, і команда з найбільшою кількістю індивідуальних балів виграє матч. За перемогу їй нараховується **один матчевий бал**.

У разі рівності командних балів у матчі для визначення переможця цього матчу використовується процедура виконання додаткових пострілів:

1) команди з рівною кількістю балів залишаються на своїх позиціях, всі інші спортсмени повинні відійти з рубежу вогню;

2) час підготовки дві хвилини, без пробних пострілів, перестрілка починається за командою відповідно до правил одиночних пострілів фіналу вправ, що виконуються на 10 м;

3) постріли зараховуються в десятковому порядку;

4) зараховується 1 бал для спортсмена-переможця в парі. Результат перемоги команди буде 3:1 або 4:0;

5) у випадку, якщо результат суперництва команд 2:2 і спортсмени обох команд показують в парі однакові результати, буде додатковий постріл тільки між цими спортсменами, доки не буде порушена рівність;

6) у випадку, якщо результат суперництва команд 0:1, а другий, третій та четвертий спортсмени обох команд показують однакові результати, будуть додаткові постріли спортсменів лише цих трьох пар, до тих пір, поки рівність не порушиться.

9. Випадки несправностей під час півфінального етапу вирішуються відповідно до глави 14 розділу II Правил.

10. Визначення загальних результатів півфіналу.

В таблицю рейтингу півфіналу вносяться лише результати матчів між командами.

В першу чергу враховується кількість матчевих перемог (матчевих балів).

Якщо кількість перемог (матчевих балів) рівна, то підраховуються результати індивідуальних балів. Для півфінальних матчів результати можуть складати не більше 32:0 індивідуальних балів за один матч.

Якщо далі є рівність, то враховується результат прямого матчу цих команд.

Якщо є рівність для 3 команд – враховується загальна кількість індивідуальних балів в матчах між цими командами.

Наприклад:

<i>Команда 1</i>	<i>Команда 2</i>	<i>Команда 3</i>	
<i>Команда 1/Команда 2</i>	8	24	
<i>Команда 1/Команда 3</i>	17	15	
<i>Команда 2/Команда 3</i>	12	20	
<i>Загалом</i>	25	36	35

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ ЗМІШАНИХ КОМАНД ДЛЯ ПНЕВМАТИЧНОГО ПІСТОЛЕТА І ПНЕВМАТИЧНОЇ ГВИНТІВКИ

(для Олімпійських Ігор 2020 року)

1. Дисципліни, у яких проводиться змагання:
  - 1) стрільба з пневматичного пістолета;
  - 2) стрільба з пневматичної гвинтівки.
2. Вид вправи – командний.
3. Назва вправ:
  - 1) ППо-мікст (*вправа з пневматичного пістолета серед змішаних команд у форматі Олімпійських Ігор*);
  - 2) ГПо-мікст (*вправа з пневматичної гвинтівки серед змішаних команд у форматі Олімпійських Ігор*).
4. Кількість учасників у кожній змішаній команді: **два** спортсмена з однієї команди (один чоловік і одна жінка).
5. Вправи виконуються у **два етапи**:
  - 1) **кваліфікація** (складається з двох частин);
  - 2) **фінал** (складається з розіграшу комплекту бронзових медалей та розіграшу комплекту золотих/срібних медалей).
6. Для підрахунку результатів кваліфікації та фіналу використовуються електронні мішені.
7. Кваліфікація проводиться у кваліфікаційному тирі. Фінал проводиться у фінальному тирі.
8. У разі рівності командних результатів перехід на наступний етап визначається відповідно до глави 16 розділу II Правил спортивних змагань зі стрільби кульової (далі – Правил).
9. При підрахунку очок у кваліфікації вправи ППо-мікст враховуються цілі очки з внутрішніми десятками (глава 15 розділу II Правил), а у вправі ГПо-мікст – очки з десятими (глава 15 розділу II Правил).
10. Випадки несправностей під час кваліфікації вирішуються відповідно до глави 14 розділу II Правил.
11. Під час першої частини кваліфікації розташування спортсменів по щитах здійснюється відповідно до оголошеного стартового списку. Члени кожної команди стріляють поруч один з одним.

Спортсмени викликаються на рубіж вогню за **15 хвилин до часу початку заліку** вправи.
- У ПЕРШІЙ ЧАСТИНІ кваліфікації **час на підготовку та пробні постріли становить 10 хвилин**, кількість пострілів необмежена. Кожним членом команди виконується по **30 залікових пострілів** (загалом 60 пострілів) упродовж **30 хвилин**. Кожен спортсмен стріляє незалежно від свого партнера.
- Очки обох членів змішаної команди сумуються і порівнюються командні результати. **Вісім кращих** змішаних команд переходять до другої частини кваліфікації.
13. Під час ДРУГОЇ ЧАСТИНА кваліфікації кращі вісім команд в

першій частині кваліфікації залишаються на своїх початкових стрілецьких місцях. Між закінченням першої частини і початком підготовки та пробних пострілів для другої частини кваліфікації повинна бути **десятихвилинна перерва**, для того щоб взяти до уваги будь-які протести і для перевірки мішеней членами суддівської колегії.

Спортсмени, які не кваліфікувались до другої частини, повинні якомога швидше прибрати своє спорядження з рубежу вогню.

За 5 хвилин до запланованого початку другої частини кваліфікації головний суддя на рубежі вогню подає команду спортсменам «Зайняти свої позиції».

Результати команд з першої частини кваліфікації не сумуються з результатами другої частини. Підрахунок результатів кожної команди починається з нуля.

Результати обох членів змішаної команди сумуються і порівнюються командні результати. **Чотири** кращі команди проходять у фінальний етап.

Змішані команди, що посіли перше і друге місця, змагатимуться між собою за комплект золотих медалей.

Змішані команди, що посіли третє і четверте місця, змагатимуться між собою за комплект бронзових медалей.

14. Час на підготовку і пробні постріли: 3 хвилини.

Кожним членом змішаної команди виконується **по 20 пострілів** (загалом 40 пострілів) упродовж **20 хвилин**. Кожен спортсмен стріляє незалежно від свого партнера.

15. На фінальному етапі спочатку проводиться матч за бронзові медалі, а потім проводиться матч за золоті медалі.

На фінальний етап стартові номери не одягаються.

Час явки для **всіх** восьми учасників фінального етапу становить **30 хвилин до оголошеного часу старту матчу за бронзові медалі**. У випадку запізнення на явку застосовуються пункти 3 і 4 глави 18 розділу II Правил.

Спортсменам, які приймають участь у матчі за бронзові медалі, або їх тренерам дозволяється розмістити своє обладнання на відведених вогневих позиціях не менше ніж **за 15 хвилин** до оголошеного часу старту. Потім вони повинні залишити рубіж вогню для очікування офіційного виклику спортсменів

на рубіж вогню. В зоні рубежу вогню не можна залишати ніяких сумок або ящиків для транспортування.

16. Формат проведення ФІНАЛЬНОГО ЕТАПУ.

У боротьбі за комплект бронзових медалей змішана команда, що посіла третє місце після другої частини кваліфікації, займає позиції C і D, а команда, що посіла четверте місце, займає позиції F і G.

Головний суддя на рубежі вогню проводить матчі за медалі використовуючи наступні команди:

1) **за 8 хвилин** до оголошеного часу старту матчу за бронзові медалі оголошується: «Учасники фіналу, запрошуються на рубіж вогню»;

2) упродовж **однієї хвилини** спортсмени займають свої позиції, а потім

подається команда: «**Три хвилини, підготовка і пробні постріли, старт**»;

3) через 2 хвилини 30 секунд оголошується: «30 секунд»;

4) через 3 хвилини подається команда: «Стоп»;

5) проводиться представлення спортсменів аналогічно як на індивідуальних фіналах;

6) після завершення представлення оголошується: «Займіть свої позиції»;

7) через **одну хвилину** подається команда: «Для першого/наступного залікового пострілу, заряджай, (пауза 5 секунд) старт».

Кожен член змішаної команди виконує один постріл упродовж максимального часу **50 секунд**. Будь-який спортсмен може виконати постріл першим. Головний суддя на рубежі вогню може подати команду «Стоп» після того, як всі спортсмени виконали залікові постріли.

Після кожного залікового пострілу (раунду) оголошується змішана команда з вищим сумарним результатом разом з кількістю присуджених очок та поточним рахунком.

Ця послідовність стрільби повторюється до тих пір, поки не визначиться переможець матчу за нагороди.

Тренер або спортсмен, піднявши руку в той час коли робляться оголошення після завершення залікової серії, може попросити: «Тайм-аут». Цим можна скористатись тільки один раз під час матчу за комплект медалей. Тренер може підійти і поговорити зі своїм спортсменом (спортсменами) на рубежі вогню упродовж максимум **30 секунд**. Одночасно, якщо «тайм-аут» взятий однією командою, тренер іншої команди може також підійти і поговорити зі своїм спортсменом (спортсменами). Це не впливає на можливість іншої команди взяти свій власний «тайм-аут».

Час контролюється суддями.

Команда, що перша набрала **16 або більше** фінальних очок, виграє матч. Головний суддя на рубежі вогню оголошує: «Результати остаточні» і оголошує змішану команду, що виборола комплект нагород.

17. Під час фінального етапу використовується підрахунок очок з десятими для гвинтівки і пістолета.

Змішана команда з найвищою сумою очок у кожному раунді, порівняно з іншою змішаною командою цього матчу, виграє два фінальні очки. При рівності сум командних очок кожна змішана команда отримує в цьому раунді одне фінальне очко.

Змішана команда, що перша набрала 16 і більше фінальних очок оголошується переможцем матчу за нагороди.

18. У разі нічиєї, коли обидві змішані команди набрали по 16 фінальних очок, матч продовжується одним додатковим пострілом, зробленим обома членами кожної змішаної команди, щоб визначити переможця.

Якщо результати залишаються рівними, змішані команди продовжують по команді судді виконувати додаткові постріли, поки одна з команд не отримає перевагу.

19. Перерва між матчами за нагороди.

Не менше ніж через п'ять хвилин з моменту закінчення матчу за бронзові медалі і після того, як спортсмени залишили вогневий рубіж, судьями перевіряються мішені та оголошується: «Вогневий рубіж вільний». Спортсменам, учасникам матчу за золоті/срібні медалі, або їх тренерам дозволяється розмістити своє обладнання на відповідних вогневих позиціях. Потім вони повинні залишити рубіж вогню для очікування офіційного виклику спортсменів на рубіж вогню.

20. У матчі за золоті/срібні медалі змішана команда, що посіла перше місце після другої частини кваліфікації, займає позиції С і D, а команда, що посіла друге місце – позиції F і G.

Формат проведення і команди головного судді на рубежі вогню для матчу за золоті/срібні медалі такі ж, як і для матчу за бронзові медалі.

Змішана команда, що перемогла оголошується золотими медалістами, а команда, яка посіла друге місце оголошується срібними медалістами.

21. Для загального представлення медалістів, до золотих та срібних медалістів приєднується команда бронзових медалістів і вони вишиковуються, як в індивідуальних фіналах, для виконання офіційних фотографій і оголошень.

22. Випадки несправностей в матчах за нагороди вирішуються відповідно до пункту 6 глави 18 розділу II Правил: тільки одна несправність дозволяється для кожної із змішаних команд під час таких матчів. Спортсменам надається

одна хвилина на ремонт або заміну несправної зброї для продовження матчів за медалі без зайвих затримок.

23. На кваліфікаційному етапі будь-який постріл, зроблений до команди «Підготовка і пробні постріли, старт» або після команди «Стоп», анулюється, а до першого залікового пострілу застосовується штраф у 2 очка.

На фінальному етапі будь-який постріл, зроблений до команди «Старт» або після команди «Стоп», зараховується як нуль.

Будь-які інші штрафи застосовуються відповідно до Правил.

24. Спортсмени кожної команди повинні демонструвати командну належність на стрілецькому одязі наступним чином:

1) у вправі ГПо-мікст, за можливості, однаковими елементами одягу. На міжнародних змаганнях назва країни позначається трьома літерами, визначеними МОК, на кишені куртки зі сторони глядачів. Якщо літери вже знаходяться на стрілецькій куртці, до кишені куртки зі сторони глядачів повинен бути прикріплений державний прапор;

2) у вправі ППо-мікст однаковими елементами одягу (спортивні костюми/спортивні куртки чи футболки). На міжнародних змаганнях назва країни позначається трьома літерами, визначеними МОК, на рукаві футболки/спортивної куртки з боку глядачів. Державні прапори на одязі кожного з членів команди повинні бути звернені до глядачів.

25. Під час кваліфікаційного етапу та матчів за нагороди дозволяється музичний супровід. Головний суддя повинен затвердити музичну програму.

Під час матчів за нагороди рекомендується і заохочується активна

підтримка глядачів.

26. До питань, не згаданих у вищевказаних пунктах, застосовується глава 18 розділу II Правил.

Надзвичайні або спірні питання вирішуються журі відповідно до Правил для кожної вправи.

Лекцію розробив викладач

Демічковський А.П.

Обговорено на засіданні кафедри стрільби та технічних видів спорту

Протокол № _____ від _____ 20__ р.